

Vlaams
Parlement

vergadering **C91**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 20 januari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het creëren van een aparte rekenmethodiek voor warmtenetten – 797 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over energiebesparing bij bedrijven, meer bepaald wat het gebruik van perslucht betreft – 754 (2015-2016)	6
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over onduidelijkheden bij de E-peil-berekening van meergezinswoningen – 798 (2015-2016)	11
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de warmtekaart – 802 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de voorrangsregeling op het net voor energie uit hernieuwbare energiebronnen – 826 (2015-2016)	16

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het creëren van een aparte rekenmethodiek voor warmtenetten – 797 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, ik heb eerder al in deze commissie aangehaald dat we verschillende methodes hebben om onze woning te verwarmen. Ik heb eerder ook al voorgesteld om te proberen een onderscheid te maken tussen de schil en het eigenlijke verwarmen. De reden daarvoor is eenvoudig: nu is het soms zo dat door in te spelen op het type van verwarmen, een bijzonder beeld ontstaat bij de E-peilberekening. Dat is zeker het geval wanneer men wil aansluiten op een warmtenet gevoed door groene warmte of restwarmte.

Er is inderdaad een wijziging gekomen in het Energiebesluit. De berekeningsmethode werd verfijnd en er kwam een versoepeling van de EPB-regelgeving (energieprestatie en binnenklimaat). We zien echter dat de E-peilberekening nog steeds nadelig is voor de warmtenetten. We merken dit doordat we nogal wat contacten hebben met 'the field', met EPB-verslaggevers en zo meer, die ons dit melden. We hebben ook de simulaties gezien. Warmtenetten hebben nog steeds geen aparte rekenmethodiek. Bovendien moet er nog steeds een attest van gelijkwaardigheid worden aangevraagd, wat extra kosten met zich meebrengt en obstakels. Zeker voor kleinere projecten is dit van belang.

Om warmtenetten meer kansen te geven, zou het opportuun zijn om een eigen rekenmethodiek in te voeren, waardoor er niet steeds een gelijkwaardigheidsattest moet worden aangevraagd. U zou ook de aanbevelingen van het beleidsplatform warmtenetten en van andere werkgroepen uitwerken in 2016.

Minister, ik heb daarover volgende vragen. Overweegt u om de rekenmethodiek verder te verfijnen zodat niet telkenmale een gelijkwaardigheid moet worden aangevraagd? Zo ja, op welke termijn zou dit mogelijk zijn?

Warmtenetten kunnen nu net gekenmerkt worden door een flexibelere opwekkingsvorm, want er kunnen verschillende warmtebronnen op worden aangesloten. Ik heb hier in de commissie al een paar keer het voorbeeld van Wenen aangehaald. De stad is er weliswaar al veertig jaar mee bezig. Er is één warmtenet waarop verschillende centrales aangesloten zijn: biomassacentrales, restwarmte van afvalverbrandingsovens enzovoort. Met één groot netwerk is er minder redundantie nodig. Bij de E-peilberekening zien we dat het toch nog altijd noodzakelijk is om de verwarmingsbron in rekening te brengen. Hoe kan Vlaanderen ervoor zorgen dat de warmtenetten, die op termijn aangekoppeld gaan worden op bijvoorbeeld restwarmte, niet onnodig afgestraft worden in de E-peilberekening, doordat de redundantie nodig is naast de restwarmte? Je zult maar voorhebben dat er in het putje van de winter onderhoud nodig is aan de installatie die restwarmte levert. Daarom moet je naast de restwarmtekoppeling ook nog een klassieke verwarmingsinstallatie staan hebben. Stel je voor dat je die ook moet meenemen in de E-peilberekening, voor de luttele paar honderd uren dat die eventueel zou moeten draaien!

Wat is de stand van zaken voor het stimuleren van het gebruik van warmtenetten gevoed door groene warmte en restwarmte via de calls groene warmte?

Welke bijkomende initiatieven gaat u op basis van de aanbevelingen van het beleidsplatform warmtenetten nog verder uitwerken om warmtenetten te stimuleren?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, mijnheer Gryffroy, het probleem van de inrekening van warmtenetten in EPB is mij uiteraard al langer bekend. Ik heb daarvoor in het wetgevende luik vorig jaar al de nodige initiatieven genomen. Met het definitief goedgekeurde wijzigingsbesluit van 18 december 2015 is het juridisch kader rond warmtenetten op diverse vlakken aangepast. Het nieuwe kader houdt rekening met de typisch gefaseerde uitbouw van warmtenetprojecten. Ik ga ervan uit dat voor EPB de grootste knelpunten via het Energiebesluit zijn weggewerkt.

Maar dat betekent niet dat alles opgelost is. Het inrekenen van externe warmtelevering kan in Vlaanderen via het denkspoor van gelijkwaardigheid. Het opnemen van externe warmtelevering rechtstreeks in de rekenmethodiek, is een mogelijkheid die momenteel wordt onderzocht. In het licht van het EPB-platform, het samenwerkingsverband van de drie gewesten op vlak van de energieprestatieberekeningsmethode, werd in oktober 2015 een verkennende studie opgestart rond externe warmtelevering. Het doel van de verkennende studie is om de methode van externe warmtelevering van het Vlaamse Gewest te evalueren, na te gaan hoe die methode geïmplementeerd kan worden in de regelgeving voor alle gewesten en te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een eenvoudige, forfaitaire inrekening van externe warmtelevering zonder gelijkwaardigheidsaanvraag.

De verkennende studie zal resulteren in een opsomming van nodige wijzigingen of uitbreidingen en in een lijst met voor- en nadelen van een forfaitaire methode ten opzichte van een uitgebreidere methode. Op basis daarvan zal dan een vervolgoopdracht vorm krijgen. Het verkennend onderzoek loopt tot april 2016. Alle wijzigingen aan de energieprestatieberekeningsmethode worden gebundeld per jaar. Vervolgopdrachten die in november 2016 zijn afgewerkt, kunnen worden meegenomen in de energieprestatieberekeningsmethode, in te voeren vanaf 2018.

Het uitbouwen van een nieuw warmtenet verloopt gefaseerd, zoals ook de ontwikkeling van de nieuwe wijk of het nieuwe stadsdeel gefaseerd verloopt. In een eerste fase is het aantal aangesloten gebouwen beperkt en de warmtevraag klein. De warmtevraag groeit naarmate er meer gebouwen aansluiten op het warmtenet. Om die reden moeten de warmteopwekkers in de opstartfase van het warmtenet hun vermogen kunnen moduleren. Zodra de warmtevraag voldoende groot is, kunnen de investeringen in andere of hernieuwbare opwekkers, zoals een biomassaketel en warmte-krachtkoppeling (wkk), gebeuren.

Alle in die periode van vijf jaar na de eerste vergunning geplande aanpassingen en uitbreidingen kunnen nu worden meegerekend op voorwaarde dat men contractuele engagementen kan voorleggen.

Er werden al vier calls 'groene warmte' afgerond. Binnen deze drie calls werden elf projecten voor de productie van groene warmte of de benutting van restwarmte goedgekeurd, waarvan er zeven werden voorzien in de aanleg van een warmtenet. In december 2015 werd de laatste call afgesloten. Binnen deze call werden vijftien projecten voor de productie van groene warmte of de benutting van restwarmte ingediend, waarvan een tiental ook een warmtenet omvatten. De evaluatie van deze call is nog niet voltooid, en de cijfers zijn dus nog afhankelijk van verdere beoordeling en goedkeuring. Het is wel goed nieuws dat we ten opzichte van de vorige calls altijd meer projecten hebben die kandidaat zijn. Waar we bij de vorige calls met onderbenuttingen zaten en budgetten die we moesten overdragen, merken we nu een positieve evolutie: Vlaanderen is meer en meer klaar voor groenewarmteprojecten.

Inmiddels is ook een warmtekaart voor het Vlaamse Gewest opgemaakt. Ik wil die kaart voor iedereen ter beschikking stellen via het Geopunt-loket. De

voorbereidingen daarvoor lopen momenteel en ik hoop dat men in het voorjaar klaar is met alles in kaart te brengen. Ik ben daar uiteraard afhankelijk van heel wat technisch en wetenschappelijk voorafgaand onderzoek.

Tegelijkertijd wil ik op korte termijn ook de wettelijke procedure opstarten inzake een regelgevend kader voor warmte- en koudenetten. Aan een visienota en ontwerp van regelgevend kader wordt de laatste hand gelegd en dit na ruim overleg binnen het beleidsplatform warmtenetten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, dank u voor de antwoorden. U hebt het over het voorjaar en dan een definitieve afronding in november. Waarom kunnen we dan pas met implementatie starten vanaf 2018 en niet vanaf 2017?

Met betrekking tot de regelgeving is er momenteel inderdaad een probleem. Antwerpen-Zuid is zo'n typisch project waar men gefaseerd zal bouwen. Men start daar met een klassieke verwarmingsketel. Er is één centrale verwarmingsketel voor de eerste fase. Later kan men daar de tweede fase op aansluiten. Het is de bedoeling om dit, als het project volledig af is, eventueel op een rest-warmte- of een bioverwarmingssysteem, dat zelfs op 'blue gate' zou kunnen komen, te verbinden. Blijkbaar kan men dit nu niet ingeven omdat men op basis van opgegeven EPB-regel zes maanden na het afsluiten van de berekening geen nieuwe berekening kan maken. Dat betekent dat je de huidige eerste fase moet berekenen met een centrale verwarmingsketel die maar een voorlopige oplossing is en die later als een redundantie kan werken. Dat zou een probleem zijn, waardoor projecten van dat type een zeer slecht E-peil krijgen, hoewel we weten dat ze in de toekomst zullen omschakelen. Blijkbaar kunnen we dat, gezien de huidige administratieve afhandeling van de E-peilberekening, niet aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp-a): Dit probleem is hier al eerder ter sprake gekomen. Er zijn al vragen om uitleg over geweest. Het probleem is, zoals de heer Gryffroy zegt, dat de huidige rekenmethodiek onvoldoende gedetailleerd de verwarmingsinstallatie kan moduleren in functie van het werkelijke gedrag ervan. Het is nogal technisch, daarom houd ik het eenvoudig: als men een appartementsgebouw wil aansluiten op zo'n centrale stookinstallatie, krijgt men een veel slechter EPB-resultaat dan werkelijk het geval is. Dat stimuleert natuurlijk projectontwikkelaars niet echt om zo'n centrale stookinstallatie te installeren. Men moet bijkomende investeringen doen om geen EPB-boetes op te lopen. Wat vandaag voorligt, stimuleert het gebruik van het warmtenet niet. De centrale stookinstallatie is wel de clou voor de aanleg van een warmtenet. Het is niet omdat er vandaag geen warmtenet is aangesloten, dat zo'n centrale stookinstallatie geen trigger kan zijn om later gebouwen aan te sluiten op zo'n warmtenet.

Minister, heel belangrijk voor de doorbraak van warmtenetten is ervoor te zorgen dat de centrale stookinstallaties worden gestimuleerd en dat individuele stookinstallaties worden afgeraden. Dan moet men er inderdaad voor zorgen dat de EPB-rekenmethodiek is aangepast, zodat men niet wordt ontraden om zo'n centrale stookinstallatie te installeren.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Een aantal opmerkingen gaan over problemen die we nog altijd merken. We doen eerst de studie waarnaar ik heb verwezen toen ik het had over het doel van de verkennende studie. Dan moeten we de formules opstellen om de software aan te passen. Dan moeten die geprogrammeerd worden. Dan moet ik die formules in het Energiebesluit opnemen. Dan

komt de software-update waardoor het haalbaar is. De studie is gestart in 2015. Wij hebben op 18 december 2015 ons wettelijk kader aangepast. Dat was een eerste noodzakelijke stap. We hebben een eerste stap genomen met het besluit. We zullen nog meer stappen moeten zetten.

In de studie wordt ook rekening gehouden met de stadsinstallaties. Het is de bedoeling om de centrale stookinstallaties te promoten, zoals u ook in uw vraag zei. Ik denk dat bij u in de gemeente en de stad al zeer veel werk daarrond is gebeurd. Historisch gezien zijn jullie daar al lang mee bezig.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Waarom moeten wij wachten tot 1 januari 2018, als de studies zijn afgerond in 2016? Waarom kan dat niet onmiddellijk worden geïmplementeerd?

Minister Annemie Turtelboom: Nee, ze zijn opgestart eind 2015, begin 2016. Ze lopen een heel jaar. We verwachten de resultaten van die studie pas in 2017. Daarom verwijs ik naar 2018. Als we het sneller kunnen doen, graag. Maar we zitten nog niet in de fase van de resultaten. Ik kan nu dus nog niet inschatten of het sneller kan. Indien het wel kan, zult u daarvoor in mij zeker een bondgenoot vinden.

Andries Gryffroy (N-VA): De laatste opmerking blijft dus. U hoeft daar nu niet meteen op te antwoorden, misschien moet u het checken. Men wil wijzigingen doen aan de EPB-aangifte. Als de periode van zes maanden na de initiële EPB-aangifte is verstreken, kun je dat niet meer doen. Mochten ze dat nu al kunnen wijzigen, is dat voor de lopende projecten een mogelijkheid om al een gunstige E-peilberekening te doen. Het probleem is dat ze nu geblokkeerd zijn omdat ze geen wijzigingen kunnen doen wanneer de periode van zes maanden na de officiële aangifte is verstreken. Men kan dus geen rekening houden met toekomstige investeringen.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: De filosofie van de EPB-software is om op voorhand na te denken wat je gaat doen. Het probleem dat u aanhaalt, zit bij ons in de evaluatie van de EPB-wetgeving en -software. Daarbij moeten we een evenwicht zoeken. Je kunt de software niet voortdurend aanpassen, want dan wordt het veel te complex voor de mensen die ermee moeten werken. Maar we zijn het er wel over eens dat we af en toe meer flexibiliteit nodig hebben. Dat zit in de evaluatie die vorig jaar is afgerond. De resultaten beginnen binnen te lopen. We hopen dit voorjaar daarmee naar de regering te kunnen gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over energiebesparing bij bedrijven, meer bepaald wat het gebruik van perslucht betreft – 754 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Bedrijven zijn verantwoordelijk voor een groot deel, ongeveer 40 procent, van het energieverbruik in Vlaanderen. Het is net door dat groot aandeel in het totale energieverbruik dat die bedrijven een grote

bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de energie-efficiëntie in Vlaanderen en aan de Vlaamse klimaatdoelstellingen.

Een bijkomend positief gevolg is dat het aanpakken van de energie-efficiëntie binnen een bedrijf ook zorgt voor een daling van de energiefactuur van het betrokken bedrijf en middelen kan vrijmaken om effectief te investeren. Daarom zijn de aangekondigde mini-EBO (energiebeleidsovereenkomst) en een versterking van de REG-premies (rationeel energiegebruik) voor bedrijven belangrijk, gekoppeld aan de nodige communicatie en eventueel financiering via het beloofde ESCO-fonds (energy service company) bij PMV (ParticipatieMaatschappij Vlaanderen).

Met deze vraag om uitleg wil ik ook focussen op een specifieke bron van energieverlies bij bedrijven: de persluchtcompressoren. Naar schatting zou jaarlijks zowat 3 terawattuur energie worden verbruikt in diverse persluchttoepassingen in Vlaamse bedrijven. Hier zijn heel veel besparingsmogelijkheden, quick wins, te realiseren. Heel veel bedrijven opteren voor perslucht om hun systemen aan te drijven. Een veelgebruikte toepassing van perslucht is voor het open- en dichtsturen van kleppen, bijvoorbeeld wanneer ze om veiligheidsredenen niet elektrisch kunnen worden aangestuurd. Doorgaans staat in die bedrijven de compressor die voor de perslucht moet zorgen, 24 uur op 24 en 7 dagen op 7 onder spanning. Bijkomend wordt ook het hele persluchtsysteem op druk gehouden, zelfs wanneer er niet onmiddellijk perslucht nodig is, bijvoorbeeld in het weekend of 's nachts. Een klein lek in die persluchtleiding kan er dan toe leiden dat de druk permanent verloren gaat en dat de compressor regelmatig zal aanspringen om de druk weer op peil te brengen. Op die manier wordt heel veel energie onnodig verbruikt en loopt het energieverbruik van de persluchtcompressor hoog op. Op die manier kan over een periode van tien jaar in de totale kostprijs van een compressor 75 procent naar energie gaan. Het woord energieverstopping is hier dan ook op zijn plaats.

Een aantal kleine ingrepen kunnen al een enorme invloed hebben op het energieverbruik van de persluchtcompressor. Zo kun je: de compressor uitschakelen op het einde van de werkdag; delen van het perslucht netwerk afsluiten wanneer die niet nodig zijn; koude lucht aanzuigen, aangezien lucht van 3 graden kouder zorgt voor 1 procent minder energieverbruik omdat koudere lucht makkelijker te comprimeren is; persluchtleidingen regelmatig controleren op lekken en de eventuele lekken herstellen; indien mogelijk werken bij een lagere druk omdat een drukverlaging met 1 bar zorgt voor 7 procent minder energieverbruik en ten slotte perslucht alleen gebruiken wanneer het echt nodig is. Dat zijn gratis tips vanwege de CD&V-fractie.

Afgaand op deze informatie en de relatief eenvoudige ingrepen die kunnen zorgen voor een verlaging van het energieverbruik, lijkt het ons wenselijk om de controle van compressoren en persluchtsystemen zeker op te nemen in de energieaudit van bedrijven. Gezien de meer dan waarschijnlijke quick wins die kunnen worden gerealiseerd, kan en moet ook worden overwogen om met een specifieke REG-premie bedrijven ertoe aan te zetten om hier intensief op te werken en actie te ondernemen, zodat er snel een concreet resultaat, energiebesparing en besparing van geld, kan zijn.

Minister, hoever staat u met de ontwikkeling van de mini-EBO en hoe ziet u die concreet? Misschien hebt u al een aantal denksporen ontwikkeld hoe die mini-EBO er effectief kan uitzien?

U had eerder aangekondigd dat PMV tegen eind 2015 klaar zou zijn met de oprichting van het ESCO-fonds. Hoe zal dit fonds concreet werken? Wanneer mogen we het verwachten?

Is het probleem met het energieverbruik van de compressoren en de persluchtsystemen u bekend? Hoe staat u tegenover het idee om dit op te nemen in de

energieaudit van bedrijven, en om bijvoorbeeld een REG-premie specifiek voor dit probleem uit te werken?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Ik wens de mogelijkheid te bekijken van mini-energiebeleidsovereenkomsten met kmo's en heb daarom aan het Vlaams Energieagentschap (VEA) de opdracht gegeven een haalbaarheidsonderzoek voor dit type van energiebeleidsovereenkomsten uit te voeren. Het VEA zal me normaliter tegen midden 2016 een nota met de resultaten van dit haalbaarheids-onderzoek bezorgen. De belangrijkste bezorgdheid voor mij is de manier waarop we de tegemoetkomingen van de mini-EBO zullen regelen. Op dat punt zal er worden overlegd met de werkgeversorganisaties, om ervoor te zorgen dat dit niet alleen op papier staat, maar dat er vooral ook actie zit achter dat papier.

De haalbaarheid van de oprichting van een ESCO-fonds voor kmo's wordt momenteel nog door PMV onderzocht. Er zijn echter heel wat obstakels die de uitrol van zoiets in de weg staan. Daarom heeft PMV twee overheidsopdrachten uitgeschreven om de haalbaarheid van een ESCO-fonds te bekijken. De eerste overheidsopdracht betreft de juridische aspecten van een ESCO-fonds, de tweede de financiële en economische aspecten van ESCO-constructies in een onderneming.

Op dit moment stelt PMV een rapport op over de werkzaamheden van de eerste fase: is ESCO als principe haalbaar en praktisch realiseerbaar voor ondernemingen? De bevindingen zullen eind deze maand worden gerapporteerd. Daarna zullen collega Muyters, die voogdijminister is van PMV, en ikzelf als opdrachtgever groen licht moeten geven voor de tweede fase. In die tweede fase moet worden gefocust op de vormgeving en werkwijze van het fonds.

Als alle werkzaamheden zijn afgerond, zal de Vlaamse Regering een beslissing moeten nemen over de oprichting van een ESCO-fonds. Een van de belangrijkste knelpunten, dat essentieel is voor bedrijven en voor de overheid, is de vraag of dit off-balance kan. Het gaat over derdepartijfinanciering. Dat heeft te maken met roerende goederen die onroerend kunnen worden door bestemming. Dan kan het zijn dat dit automatisch in de balans van het bedrijf wordt opgenomen, wat natuurlijk een grote impact heeft op de aantrekkelijkheid van zo'n ESCO-fonds. Diezelfde discussie geldt ook voor overheden. We kunnen ter zake ook niet echt kijken naar buurlanden, want we zouden de eerste regio in Europa zijn die een ESCO-fonds voor bedrijven maakt. We verrichten hier dus toch echt wel pionierswerk.

Het energiebesparingspotentieel van compressoren en persluchtssystemen is mij en de administratie Energie bekend. Aangezien de controle en het onderhoud van persluchtssystemen energiebesparende maatregelen zijn met een zeer hoge internal rate of return (IRR), dus de zogenaamde quick wins, werden die maatregelen de voorbije jaren in grote mate gerealiseerd door de energie-intensieve industrie. Ook in de huidige energiebeleidsovereenkomsten voor diezelfde energie-intensieve industrie is de opvolging van de persluchtssystemen als rendabele maatregel gegarandeerd.

Energie-intensieve bedrijven die niet toetreden tot de energiebeleidsovereenkomsten, vallen onder de wettelijke verplichtingen tot het opstellen van een energieaudit. Ook hier geldt de verplichte uitvoering van rendabele maatregelen, zoals energiebesparende maatregelen in persluchtssystemen. Voor de grote ondernemingen die niet zijn toegetreden tot de energiebeleidsovereenkomsten en die niet vallen onder de bepalingen van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) en het Energiebesluit, geldt sinds 1 december 2015 de verplichting om een energieaudit te laten opmaken. Voor de vestigingen die onder het toepassingsgebied vallen, moet er een energiebalans worden opgesteld, en

tevens moet er een lijst van mogelijke energiebesparende maatregelen worden gemaakt. Bij de ondernemingen met een persluchtsysteem zullen maatregelen zoals het dichten van persluchtlekken, periodiek onderhoud van het systeem enzovoort, dan ook zeker naar boven komen in de maatregelenlijst.

Bedrijven die hun energiebesparende maatregelen hebben laten vaststellen via een energieaudit, kunnen eventueel gebruikmaken van de REG-premie na audit van de netbeheerders. Hierbij moet worden opgemerkt dat investeringen met een terugverdientijd van minder dan twee jaar niet in aanmerking komen voor die premie. De quick wins in de persluchtsystemen, die kleine ingrepen zijn met beperkte kosten, maar zeer grote energiewinsten, zullen dus niet in aanmerking komen voor een premie, omdat de terugverdientijd korter is dan twee jaar, wat toch wel een bijzonder korte periode is. Door hun grote kostenbesparingen op korte termijn kunnen die maatregelen echter eigenlijk in grote mate zonder premie worden uitgevoerd. Ik meen dat, als je met een investering al na twee jaar grote energiewinsten hebt, het systeem op zichzelf kan draaien. Dat is trouwens ook mijn ervaring met bedrijven: alle energiebesparende investeringen die ze binnen de twee à drie jaar terugverdienen, zullen ze eigenlijk automatisch uitvoeren. Is de terugverdientijd van energiebesparende investeringen echter vier, vijf, zes, zeven jaar, dan aarzelen ze echt om daar eigen middelen voor vrij te maken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begin met het laatste. Ik ga ervan uit dat elk energie-intensief bedrijf ook intensief bezig is met die perslucht. Het punt is natuurlijk dat perslucht een toepassing is die in heel veel bedrijven wordt gebruikt, vooral ook in kleinere bedrijven, en daar is men daar natuurlijk veel minder intensief mee bezig. Die zijn ook niet bezig met een grote energieaudit, en zelfs niet met het aanvragen van een premie voor die audit. Daar noteren we echter de grootste energieverspilling. Daar zijn de door u aangehaalde beleidsinstrumenten niet efficiënt, of niet effectief, of niet van toepassing. Dan heb ik het over de energiebeleidsovereenkomsten voor grote bedrijven, over de verplichte energieaudit voor grote bedrijven. Die zijn uiteraard niet op die kmo's van toepassing.

Ik hoop dus dat u wilt bekijken hoe u dat grote aantal kleinere bedrijven waar er heel veel energie via de persluchtinstallaties wordt verspild, beter kunt bereiken. Dan kom ik bij uw andere antwoorden. De mini-EBO kan daar misschien een instrument voor zijn. De kwestie van de perslucht kan daar mee in worden opgenomen. Het is vooral een kwestie van het vergroten van de 'awareness' bij die kleinere bedrijven, om op die manier zowel quick wins als eventueel investeringen die een iets langere terugverdientijd hebben, te gaan realiseren.

U gaat met de werkgeversorganisaties overleggen over de mini-EBO om te zien hoe de return vorm kan krijgen. Ik begrijp daaruit dat u nog niet direct zelf voorstellen hebt. Kunt u de timing geven van dat overleg? Wanneer mogen we daarvan resultaten verwachten?

We zijn blij met de oprichting van het ESCO-fonds. Dat is pionierswerk in Europa en misschien zelfs in de wereld. Dat zal niet evident zijn. We hebben van bij het begin de drempels en problemen gedetecteerd. We zijn blij dat die met goed juridisch en ander werk worden aangepakt en opgelost. Ik hoop dat we vrij snel resultaat krijgen.

Ik ga ervan uit dat die rapporten ter beschikking kunnen worden gesteld van het parlement zodra de PMV ze heeft opgeleverd. Kunnen we eind deze maand het eerste rapport ontvangen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik moet uw woorden bevestigen, minister. We moeten ons niet direct druk maken over de persluchtdruk. *(Gelach)*

Rond 2005 werden honderden audits uitgevoerd op persluchtinstallaties die toen gesubsidieerd werden via de REG-premie van de distributienetbeheerder a rato van 2500 euro per audit, zelfs zonder dat men de maatregel effectief uitvoerde. Dat waren de bewuste éénthema-audits. De audits waren gericht naar kmo's, want de grootindustrie zat bij het benchmark- en later het auditconvenant. De maatregelen die daaruit voortvloeiden, staan in de vraag van de heer Bothuyne. Het waren altijd dezelfde zaken die terugkwamen. De gemiddelde besparing lag bij de kmo's op 35 procent en bij de grootindustrie op 25 procent.

Specifiek op dat vlak is er volgens mij maar één goede methode. Als er nog iets moet gebeuren, is dat de demonstratie. Zet het op een sheet en zet die vooraan op de site van het VEA. Zo kan iedere garagist die perslucht nodig heeft enzovoort dat gewoon toepassen om eens een lek te dichten of een klein kraantje te plaatsen dat automatisch werkt als er een lijn niet werkt enzovoort.

Bijkomende premies of het opnemen in de energieaudit is zeker niet nodig. De GOM heeft toen in het kader van een EFRO-fonds in de regio Meetjesland honderden dergelijke audits gedaan. Ik zou eerder werken puur aan de communicatie.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Uiteraard kunnen we die rapporten ter beschikking stellen. Het rapport over het ESCO-fonds zal er echter pas in februari zijn.

Ik ben het eens met de heer Gryffroy. De terugverdiertijden zijn gekend. Het zal een kwestie zijn van meer bekend te maken dat dat een investering is die zich heel snel terugverdiert. Een overheid moet subsidies geven als de terugverdiertijd te lang is waardoor de investeringen niet gebeuren. Als er een natuurlijk rendement is, is dat dus niet nodig. Kijk maar naar de subsidies voor zonnepanelen. Momenteel is er een rendement van 4 à 5 procent. Dan moet de overheid zich terugtrekken van de markt. In dit geval moet er bekendmaking en hulp zijn.

Ik heb regelmatig overleg met de provinciale ontwikkelingsmaatschappijen (POM's). Zij kunnen daar zeker een goede rol spelen omdat ze contacten hebben met het bedrijfsleven.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik dank u voor het rapport dat er in februari komt.

We kunnen en moeten nog een tandje bij steken inzake de communicatie. Het voorstel van de heer Gryffroy – 'we zetten het op een site' – is onvoldoende. Hier is een actieve campagne nodig om kmo's te bereiken. Het verbruik of energieverlies voor perslucht bedraagt evenveel als de helft van de groenestroomproductie in Vlaanderen. Wat voor zin heeft het om miljoenen te spenderen aan groene stroom als we aan de andere kant evenveel geld buitensmijten via energieverpilling bij kmo's.

Minister, u gaat praten met de werkgeversorganisaties over die mini-EBO. Ik kijk uit naar de resultaten daarvan. Ik vroeg u naar een timing. Dat zou nuttig zijn om te weten.

Minister Annemie Turtelboom: Dat wordt midden 2016.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Naast de return die bedrijven verwachten voor de mini-EBO, moet er een effectieve communicatiecampagne komen naar de kmo's

rond energiebesparing. Dat is zeker aan de orde en dat is geen verspilling. Dat kan zeer snel geld opleveren, zowel voor de overheid als voor de bedrijven. Ik hoop dat u daar werk van maakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over onduidelijkheden bij de E-peilberekening van meergezinswoningen – 798 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het probleem doet zich voor bij meergezinswoningen. De E-peilberekening wordt berekend per bewoonde, verwarmde unit. Gemeenschappelijke delen horen daar niet bij.

– Robrecht Bothuyne treedt als voorzitter op.

Wie het E-peil wil behalen, moet zorgen voor een stukje hernieuwbare energie. Die zou enkel kunnen meetellen in het E-peil waarop die zonnepanelen zijn aangesloten. Dat leidt tot het volgende effect. Als het dak van de meergezinswoning volgelegd wordt met zonnepanelen, wordt het technisch vrij moeilijk om ze toe te wijzen aan één unit of aan meerdere units, want dan moeten alle installaties gesplitst worden. Wat doet men dan meestal? Men sluit ze dan gewoon technisch aan op de gemeenschappelijke delen. En theoretisch kunnen ze dan niet in rekening worden gebracht van het E-peil van de woonunits.

Minister, is het dan niet mogelijk om de PV-installaties (photovoltaic) die aangesloten zijn op de gemeenschappelijke delen, naar rato van een bepaalde formule wel te verdelen op de diverse wooneenheden opdat ze wel meetellen in de E-peilberekeningen ervan?

Als het niet mogelijk is, dan blijft de vraag over – met ja of neen te beantwoorden – of PV-installaties altijd rechtstreeks aangesloten moeten zijn op een wooneenheid om meegeteld te worden in de berekening van het E-peil? Eigenlijk is dit natuurlijk de eerste vraag die we moeten stellen, want als u zegt dat het zo moet, vervalt de andere vraag – eigenlijk is het een dubbele vraag.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, mijnheer Gryffroy, voor de dossiers met vergunningsaanvraagdatum of meldingsdatum vanaf 1 januari 2014 zegt de energieprestatieregelgeving het volgende. Als het fotovoltäisch zonne-energiesysteem gemeenschappelijk is aan een of meerdere EPB-eenheden, dan wordt de opbrengst verdeeld over de verschillende volumes die gezamenlijk aangesloten zijn op deze installatie, naar rato van hun volume.

Er wordt dus gekeken naar de eenheden die direct gebruikmaken van de elektriciteitsopbrengst van de PV-installatie. Over de manier waarop de aansluiting gebeurt, wordt niets geëxpliciteerd. Het is logisch dat EPB-eenheden (energieprestatie en binnenklimaat) die de opbrengst van de PV-installatie niet gebruiken, daar ook geen validatie voor krijgen in hun E-peilberekening.

Aangezien er voor gemeenschappelijke delen geen E-peilberekening gebeurt, kan een PV-installatie die enkel is aangesloten op de gemeenschappelijke delen, niet

gevalideerd worden, ook niet voor de EPB-eenheden grenzend aan de gemeenschappelijke delen. Andersom worden de verbruiken in de gemeenschappelijke delen, zoals verlichting, eventuele verwarming, en energieverbruik voor de liften, nu ook niet ingerekend in het E-peil van de wooneenheden. Als de PV-installatie voor deze gemeenschappelijke verbruiken instaat, zal dit dus ook geen effect hebben op de E-peilen van de wooneenheden.

Een gelijke verdeling naargelang de volumeverhouding van alle eenheden zou gerechtvaardigd zijn als de gemeenschappelijke PV-installatie een gemeenschappelijke installatie bedient, zoals een collectieve verwarmingsinstallatie of een collectieve ventilatie-installatie. De verdeling zou dan moeten gebeuren over de eenheden aangesloten op de collectieve installaties. De rekenmethodiek laat dat momenteel nog niet toe. Het EPB-platform dat wetenschappelijke ondersteuning biedt aan de drie energieadministraties bij de verdere ontwikkeling van de EPB-rekenmethodieken, start binnenkort een onderzoek op waarin dit aspect wordt behandeld. Het resultaat van dit onderzoek kan dan op termijn geïmplementeerd worden in de rekenmethodiek.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, die theorie is correct, maar de praktijk is anders. De vraag is natuurlijk of we naar de praktijk durven te kijken om die om te zetten in de theorie.

Wat u zegt, is dus correct. Als men de zonnepanelen, die niet onder de E-peil-berekening vallen, aansluit op de gemeenschappelijke delen, dan kunnen ze niet worden verdeeld over de woonunits. Dat klopt. U zegt dat er in de toekomst waarschijnlijk een uitzondering op komt indien er wordt gewerkt met een gemeenschappelijke stookplaats. Tot daar kan ik volgen.

Wat is het probleem? We kunnen deze kwestie ook anders oplossen. Stel dat men beslist om de zonnepaneleninstallaties te verdelen over het aantal wooneenheden. Als dat er acht zijn, dan moet er ook acht keer een omvormer geplaatst worden. Maar daardoor stijgt de installatiekostprijs! Als we er straks voor opteren om meer hernieuwbare energie te hebben, zijn we mijns inziens fout bezig. Het zou kunnen dat er op appartementsgebouwen nergens zonnepanelen zullen komen, men krijgt er immers geen return van.

Ik zou het veel logischer vinden dat de regelgeving wordt gewijzigd en men ervan uitgaat dat de panelen weliswaar via één omvormer worden aangesloten op de installatie van de gemeenschappelijke delen, maar dat ze worden verdeeld over de verschillende wooneenheden.

Ik zeg u erbij dat dit in de praktijk al zo wordt gedaan. Wie belt naar het Vlaams Energieagentschap (VEA) krijgt altijd het antwoord te horen dat u ons nu ook gaf. In de praktijk gebeurt het echter anders, want zo niet, geraakt men niet aan zijn E-peil. Mensen die wel zonnepanelen willen plaatsen, maar niet aan het E-peil geraken, wijzen ze toe aan één of twee woonunits. Er komt toch niemand controleren hoe ze effectief elektrisch aangesloten zijn op de verschillende woonunits.

Vandaar mijn uitdrukkelijke vraag, minister, om dit hier dringend aan te passen waardoor de praktijk ook de realiteit wordt in de berekeningen.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Ik zal dit bekijken. Er is inderdaad de theorie en u haalt de praktijk aan. Ik zal dit zeker bekijken, want het is uiteraard de bedoeling om zo veel mogelijk hernieuwbare energie te hebben. Er zijn immers

heel wat appartementsgebouwen met platte daken, daar zit potentieel en dat moeten we ten volle benutten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de warmtekaart – 802 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, voor de energieprestaties van ons Vlaams woningenpatrimonium werd in deze commissie al dikwijls verwezen naar de bevindingen van het grote woononderzoek van Steunpunt Wonen. Tijdens de bespreking van de beleidsbrief Energie werd hier ook gewezen op het feit dat naast de woningen ook veel sport- en jeugdinfrastructuur op het gebied van isolatie heel veel te wensen overlaat. Of een gebouw al dan niet afdoende geïsoleerd is, kan goed zichtbaar gemaakt worden met behulp van een thermografische kaart. Vanmorgen zag ik nog dat een aantal steden en gemeenten al beschikken over zo'n thermografische kaart. Ik weet dat de stad Gent al zo'n kaart heeft. Die kan door alle inwoners van de stad Gent worden geraadpleegd. Ook de intercommunale Interleuven heeft een thermografische kaart opgemaakt voor haar werkingsgebied, alsook de stad Antwerpen en de gemeente Kapellen.

In deze commissie is ook al vaak aan bod gekomen dat heel wat steden en gemeenten werken aan de uitvoering van de burgemeesterconvenant. Er wordt een energieactieplan opgemaakt. Ik weet dat veel steden en gemeenten eraan denken om in dat actieplan ook de doelstelling op te nemen om een thermografische kaart op te maken, om die dan ter beschikking te stellen aan de inwoners en om er dan acties aan te koppelen in verband met de isolatie van woningen en gebouwen.

Distributienetbeheerder Eandis zou de haalbaarheid onderzoeken om een thermografische kaart op te maken voor heel zijn werkingsgebied. Men gaat na of dit op een vlotte en haalbare manier kan. U weet dat beide distributienetbeheerders energiediensten aanleveren aan de lokale besturen in hun werkingsgebieden.

Minister, lijkt het u een goed idee dat zo'n thermografische kaart zou worden opgemaakt voor het volledige werkingsgebied? Persoonlijk denk ik dat dit wel schaalvoordelen opbrengt. In plaats dat elke gemeente of stad apart zo'n vliegtuigje en de nodige apparatuur inhuurt, kan het op het vlak van schaalgrootte interessant zijn om zo'n thermografische kaart voor een heel werkingsgebied op te maken. Minister, ik herinner me toch dat u enkele kanttekeningen plaatste bij die thermografische kaarten. Wat is uw standpunt?

Mijn volgende vragen zijn eigenlijk al beantwoord naar aanleiding van de vraag om uitleg van de heer Gryffroy over het creëren van een aparte methodiek voor warmtenetten, waarin hij polste naar die warmtekaart. Er zou gezegd zijn dat die eind 2015 zou klaar zijn. Minister, u hebt daarop geantwoord, misschien kunt u een aantal zaken nog eens verduidelijken.

De voorzitter: Wie weet zit er verschil op.

Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: In het kader van de uitwerking van het Renovatiepact heeft een werkgroep zich gewijd aan het inventariseren van goede actievoorbelden. Het idee om gebruik te maken van thermografische kaarten is niet aangebracht door de betrokken organisaties. Waarschijnlijk is dit te wijten aan het feit dat de opmaak van een thermografische kaart voor het hele Vlaamse Gewest een vrij duur sensibiliseringsproject is. Bovendien is aanvullend dan ook een omkaderend project nodig om de thermografische gegevens correct te helpen interpreteren, wat het vereiste budget aanzienlijk verder zal opdrijven.

Inmiddels zitten we wel in de laatste fase van het opmaken van de warmtekaart. Er zijn al heel wat data verzameld, maar die moeten nu nog worden omgezet in een bruikbare en leesbare warmtekaart. Deze kaart inventariseert de warmtevraag en het warmte-aanbod. Op basis van de warmtekaart is ook een theoretische berekening gemaakt van de rendabiliteit van een warmtenet. Daardoor geeft de kaart een indicatie van de gebieden waar warmtenetten min of meer haalbaar zijn.

De warmtekaart voor Vlaanderen zal hopelijk ook een aanzet geven voor het vertalen en concreter maken van deze kaart op lokaal niveau.

Momenteel wordt de publicatie van de warmtekaart door Geopunt voorbereid. Ik verwacht dat dit in het voorjaar gefinaliseerd kan worden. Pas dan zal de kaart operationeel zijn. Op die manier zal iedereen de kaarten en de achterliggende gegevens kunnen raadplegen. De Europese Energie-efficiëntierichtlijn voorziet in een update of actualisatie om de vijf jaar.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik heb begrepen dat in het kader van de besprekingen van de werkgroep Renovatiepact niet werd gekozen voor de idee voor de opmaak van een thermografische kaart voor heel Vlaanderen. Dat belet natuurlijk niet dat de distributienetbeheerders het initiatief nemen en zelf zo'n kaart opmaken. De distributienetbeheerders zijn vrij om voor de steden en gemeenten in hun werkingsgebieden een dergelijke kaart op te maken, gelet op de vraag die er in tal van steden en gemeenten is om te beschikken over een dergelijke kaart, om aan de hand daarvan een aantal acties uit te werken.

Minister, u zei dat er heel veel data voorhanden zijn. Die warmtekaart zal worden geïmplementeerd door Geopunt. De heer Bothuyne heeft in het verleden ook gepleit voor de zonnekaart. Die wordt midden 2016 verwacht.

Ik heb ook begrepen dat een aantal steden en gemeenten werken rond een aantal actiepunten op het vlak van openbare verlichting, waar ook heel veel energiewinsten kunnen worden geboekt. Er wordt ook gewerkt met luminantiekaarten. Er staat dus heel wat op til op het vlak van energie-efficiëntie. Op een bepaald moment zal er heel veel data voorhanden zijn. Het zou goed zijn dat die op een uniforme en duidelijke manier ter beschikking worden gesteld van de lokale besturen. Houdt iemand zich bezig met het bundelen van die data zodat die op een uniforme manier ter beschikking worden gesteld van steden en gemeenten?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik vind deze vraag om uitleg zeer relevant, zoals de meeste vragen in deze commissie.

Ik begrijp de bezorgdheid dat gemeenten en steden en ook andere actoren over bijzonder veel data beschikken. We moeten oppassen dat de vis niet wordt verdrongen.

Ik wil er heel erg op aansturen dat er naast de kaart bijkomende informatie wordt aangeleverd zodat vraag en aanbod van warmte op elkaar kunnen worden afgestemd. Dat stond ook in de vraag om uitleg, maar er werd niet op geantwoord. Het gaat dan bijvoorbeeld over praktische informatie waarmee gemeenten of andere actoren aan wie die kaart wordt aangeleverd aan de slag kunnen.

Ik zie in mijn eigen gemeente – en helaas ook in tal van andere gemeenten – dat er bijzonder veel materiaal is, maar dat heel wat informatie in de lade van de kast verdwijnt en dat er niets mee gebeurt. Nochtans kunnen een aantal elementen of instrumenten, zoals dit hier, bijzonder belangrijk en interessant zijn om het energiebeleid, ook van lokale besturen, op te enten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Om die versnippering tegen te gaan, focussen we op het geoloket, waaraan de zonnekaart en de thermografische kaart kunnen worden gelinkt in plaats van allerhande verschillende toestellen. Ik pleit sterk voor één e-loket voor die toepassingen.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp.a): Minister, ik had inderdaad dezelfde vraag gesteld via een schriftelijke vraag op 16 december. Het is wat jammer dat ik daar nog geen antwoord op heb gekregen. Ik vermoed dat dat antwoord na deze commissievergadering zal volgen.

Minister, die warmtekaart, de warmteatlas, die we door een Europese verplichting tegen 31 december moesten opleveren om in kaart te brengen wat het potentieel aan warmteaanbod en -vraag is, is heel belangrijk. Het is vooral belangrijk omdat we tegen 2017 een volgend actieplan moeten opstellen met betrekking tot de warmtenetten. Als we niet over dat potentieel beschikken, niet weten waar er een grote warmtevraag en waar er een groot warmteaanbod is en we die niet op elkaar kunnen afstemmen, wordt het natuurlijk bijzonder moeilijk om zo'n actieplan voor te leggen.

Als we bovendien willen dat die warmtenetten echt een doorbraak kunnen kennen, is het natuurlijk ontzettend belangrijk – niet alleen voor de lokale overheden, maar ook zeker voor de projectontwikkelaars, de mensen met een warmteaanbod, de sociale huisvestingsmaatschappijen – dat men weet waar dat warmteaanbod is.

U hebt daarnet verwezen naar Roeselare. Daar staat men inderdaad heel ver wat warmtenetten betreft, al is dat relatief omdat het heel beperkt is in vergelijking met de buurlanden. Als we vandaag zo ver staan, is dat net omdat men vanuit de stad heel actief op zoek is gegaan naar waar er zich opportuniteiten voordoen. Men zoekt zelf waar het warmtenet zou kunnen passeren, waar de aanbieder van die restwarmte die warmte kwijt zou kunnen geraken en waar er warmte-uitwisseling mogelijk is tussen bedrijven. Minister, die warmtekaart is dus van cruciaal belang.

U wilt het doen via Geopunt. Maar in welke vorm zal die kaart beschikbaar zijn? Wie zal die kaart kunnen raadplegen? Zal die vrij raadpleegbaar zijn of via een login? In hoeverre zal die kaart echt openbaar zijn? Wie zal ze kunnen raadplegen?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: We zullen de kaarten uniformiseren in een e-loket.

Het actieplan warmtenetten komt er ook aan.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp-a): Minister, ik heb niet echt een antwoord gekregen op mijn vraag. Het is heel cruciaal wie die kaart zal kunnen raadplegen. Zal die openbaar toegankelijk zijn voor iedereen? (*Opmerkingen van minister Annemie Turtelboom*)

Dus iedereen zal die kaart kunnen raadplegen. En wat is de exacte timing?

Minister Annemie Turtelboom: Dat heb ik daarnet gezegd. De basisgegevens zijn voorhanden en worden nu door Geopunt omgezet in een bruikbare kaart. Ze zal de komende maanden, in het voorjaar, beschikbaar zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de voorrangsregeling op het net voor energie uit hernieuwbare energiebronnen – 826 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is inderdaad een vraag om uitleg die, net zoals de andere vragen, interessant en belangrijk is. Het gaat over een manier waarop we hernieuwbare energie maximale kansen kunnen geven. We hebben het er al een paar keer over gehad en zullen het er in de toekomst allicht nog over hebben.

De richtlijn van het Europees Parlement en de Europese Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen verplicht de lidstaten op het net voorrang te verlenen aan energie uit hernieuwbare bronnen. Daardoor hebben de producenten ervan de garantie dat ze hun elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen overeenkomstig de connectieregels te allen tijde zullen kunnen verkopen en transporteren. U hebt daarover al meermaals positieve uitspraken gedaan, onder meer nog begin december, naar aanleiding van een actuele vraag over de gevolgen van de verlengde levensduur van de kernreactoren Doel 1 en Doel 2 voor de sector van de hernieuwbare energie in Vlaanderen.

De steller van de actuele vraag vreesde dat er een probleem zal zijn met investeringen in en de productie van hernieuwbare energie omdat de kerncentrales langer worden opgehouden. Zoals bekend kunnen nucleaire centrales niet flexibel worden aangestuurd. Een van de gevolgen daarvan zal zijn dat energie uit hernieuwbare bronnen niet steeds voorrang kan krijgen, waardoor de 'merit order' wordt verstoord. We hebben het hier ook al een paar keer gehad over die merit order. Dat is een rangorde van de in te zetten productiecapaciteit aan de hand van de hoogte van de variabele kosten op korte termijn van een eenheid. Die merit order zorgt er ook voor dat het beschikbare productiepark op de meest optimale wijze wordt ingezet. Productie-eenheden met lage marginale kosten, zoals wind en zon, staan helemaal vooraan in die merit order en draaien steeds, indien ze beschikbaar zijn. Daarna volgen de waterkracht- en biomassacentrales, en vervolgens zijn er de nucleaire eenheden.

Minister, in uw antwoord tijdens de plenaire vergadering van begin december verwees u naar voornoemde Europese richtlijn. U stelde dat het feit dat daardoor hernieuwbare energie voorrang heeft op andere energiebronnen op het net, heel belangrijk is. Het debat werd afgerond met de volgende woorden: "En we willen niet dat windmolens waarin Vlaanderen investeert, worden stilgelegd om kerncentrales te laten draaien. Het omgekeerde zou moeten gebeuren."

Minister, het is te wijten aan het akkoord van de federale meerderheid over het heropstarten van vier kernreactoren dat de nucleaire stroomvoorziening op volle toeren draait in kerncentrales die niet zomaar kunnen worden stilgelegd bij een overproductie aan elektriciteit. Bij veel zon en wind dreigt er dus een overbelasting van de stroomnetten. In het verleden werden bij een dergelijke situatie de systemen van hernieuwbare energie afgekoppeld. Door de richtlijn kan dat wettelijk gezien niet meer, maar wat gebeurt er dan wel? Is er overleg geweest tussen de diverse ministers van Energie met betrekking tot de omzetting van de voormelde EU-richtlijn in Belgische regelgeving, en vooral ook over de praktische gevolgen ervan? Zo ja, werd die richtlijn daadwerkelijk omgezet? Ik heb begrepen dat dit wel het geval is, maar mijn vraag gaat dan vooral over de praktische gevolgen daarvan. Is er overleg geweest tussen de diverse ministers van Energie enerzijds en de netbeheerders anderzijds over de uitvoering van de wetgeving bij de toepassing van die EU-richtlijn? Welke maatregelen worden de netbeheerders geacht te nemen indien bij winderig en zonnig weer een overbelasting van het net dreigt? Waar bevinden zich de zwakke plekken in het distributienet waar eventueel gevaar dreigt bij overbelasting? Hoe is dat te remediëren? Wanneer werden voor het laatst windturbines en zonnepanelen bij overproductie van het net gehaald of stilgelegd?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, mijnheer Danen, vooraleer in te gaan op uw vraag willen we graag de draagwijdte van de richtlijn nuanceren, zoals reeds aangegeven in het antwoord op vraag om uitleg 667 van de heer Gryffroy. Elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen krijgt volgens artikel 16.2 van de Europese richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen (HEB-richtlijn) inderdaad voorrang bij toegang tot het elektriciteitsnet, maar de veiligheid en de betrouwbaarheid van het net mogen niet in gevaar worden gebracht. De HEB-richtlijn geeft dus duidelijk aan dat de veiligheid van het net primeert op de voorrang voor de injectie van groene stroom.

Het is belangrijk om aan te geven dat er geen relatie is tussen het al dan niet draaien van kerncentrales en de belasting van het elektriciteitsdistributienet ten gevolge van de productie van wind- of zonne-energie. Kerncentrales zijn aangesloten op het transmissienet, dat een totaal ander spanningsniveau heeft dan de distributienetten waarop de kleine windmolenparken en zonne-energie zijn aangesloten. Er is dus geen rechtstreeks verband tussen het draaien van kerncentrales enerzijds en de belasting van het distributienet door de daarop aangesloten productie-installaties anderzijds. Op het transmissienet is een interferentie wél mogelijk met installaties op basis van hernieuwbare energiebronnen, zoals bij offshoreparken. Daarvoor moet u echter in een ander parlement zijn. Dat is een andere bevoegdheid.

De richtlijn werd in Vlaanderen omgezet voor de regels die betrekking hebben op de Vlaamse bevoegdheid, meer bepaald op het niveau van het distributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Er is overleg gepleegd binnen de daartoe voorziene werkgroepen.

Het overleg over de verdere integratie van de productie van hernieuwbare energie en de voorrang die aan die productie-eenheden moet worden verleend, past in een breder thema, waarin slimme netten een belangrijke rol spelen. Slimme netten zijn een belangrijke tool om de aansluiting en benutting van meer hernieuwbare-energieproductie toe te laten en de investeringen in netversterkingen op lange termijn tegelijkertijd beheersbaar te houden. De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) heeft structureel overleg over deze thema's met alle stakeholders via het Beleidsplatform slimme netten. Hij doet dit om in zijn beleidsadviezen en aanpassingen van de regelgeving

rekening te houden met de standpunten van de stakeholders, waaronder de netbeheerders, maar ook producenten, netgebruikers en leveranciers.

Een mogelijke overbelasting van het distributienet is een gezamenlijk effect van verbruikers en producenten die actief zijn in eenzelfde zone van het distributienet. Er zijn momenteel geen zones in het distributienet waar een combinatie van wind- en zonne-energieproductie samen met een lage lokale afname nu al tot een overbelasting van het net kan leiden, terwijl alle netelementen wel beschikbaar zijn. Er is wel een proefproject met Eandis in het havengebied Antwerpen-Linkeroever, waar men de impact en mogelijke aansturing in dergelijke situaties in overleg met alle betrokken actoren bekijkt.

In het distributienet zijn er enkele zones met een hoge concentratie van lokale productie en relatief weinig afname. Dat zijn vooral rurale gebieden, die vaak ver verwijderd zijn van een transformatiepost. Die plaatsen zijn iets gevoeliger. Het gevaar op overbelasting is vandaag echter bijzonder laag.

Op distributienetniveau is het stilleggen van productie-installaties heel uitzonderlijk, en telkens als gevolg van een combinatie van een bepaalde ogenblikkelijke afname en injectie, terwijl er op datzelfde moment een specifieke nettopologie is. Ook dat is bijzonder uitzonderlijk.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik begrijp dat er nog heel wat werk aan de winkel is om die dingen goed af te stemmen.

Dit is een uitwijkmogelijkheid, minister, de veiligheid mag natuurlijk nooit in gevaar komen. Ik sta daar natuurlijk 100 procent achter. Dat is een uitwijkmogelijkheid zodat nucleaire energie wel voorrang zal kunnen krijgen op het net, in de feiten. Dat zou toch moeten worden vermeden.

U zegt dat sommige aspecten hiervan in een ander parlement behandeld moeten worden. Dat zal misschien wel zo zijn, maar misschien is het niet slecht om een interparlementaire werkgroep samen te brengen rond energie om overlappende aspecten te behandelen. Ik zit niet in een ander parlement en de leden van andere parlementen zitten niet hier. Het is moeilijk om dergelijke thema's echt op de agenda te krijgen. *(Opmerkingen)*

Ja, de Senaat. Ik zou toch vooral willen pleiten voor tijdelijke interparlementaire werkgroepen om een aantal vragen ten gronde te behandelen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dit is een heel breed onderwerp, ik stel voor dat we ter zake een gedachtewisseling organiseren. Er zitten zoveel aspecten aan vast. We betrekken nucleaire energie daarbij, dat past ook in de visie van het Energiepact. Mijn voorstel luidt om niet meer de duurtijd te ondersteunen, maar eerder de hoeveelheden. Dezelfde vragen komen altijd terug. Ik stel voor dat we alles eens bundelen. Ik krijg vragen over de nucleaire energie. Ik heb daarvoor rondgebeld en ik heb andere antwoorden gekregen. Ik stel voor om een gedachte-wisseling te houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.